

› Gjesteskribent

Bente Kalsnes
 Blogger og journalist
 Foto Marte Vike Arnesen

Helsediskettene som får meg til å gråte

Hypermoderne og steinalder på samme tid? Ja, det er mulig i det norske helsevesenet. Det er på tide å bli kvitt helsediskettene og gi pasientene innsyn i sine pasientdata.

For en som har fått sykehus inn med morsmelken med to foreldre ansatt i helsevesenet, var navn på latinske kroppsdelar naturlige samtalemner under middagen. Den desinfiserte lukten fra sykehuskorridorene var like vanlig som lukten av kjøttkaker og svette gymsaler, til tross for at jeg knapt har vært innlagt.

Men selv om sykehus har vært et hverdagslig innslag i alle år, fremstår helsevesenet som svært mystisk for meg. Nesten som et vesen fra en annen tidsalder. Særlig når jeg leser artikler om fastleger som fremdeles sender disketter med helseopplysninger i posten.

For meg som jobber med og er storforbruker av kommunikasjonsteknologi og digitale løsninger, så er møtet med helsevesenet noe av det mest analoge jeg kan tenke meg i Norge akkurat nå. Jeg vet at Helse-Norge har fantastisk avanserte maskiner som skanner og analyserer de minste celleendringer eller hjerneceller, men når det kommer til enkle operasjoner som å bestille legetime, håndtere resepter eller melde adresseendring til helsestasjonen, så må vi sette oss inn i tidsmaskinen og dra ti år tilbake i tid.

Da jeg leste i Bergens Tidende (2.5. 2012) at leger ikke kan bruke e-post for å kontakte NAV, de må bruke verdifull pasienttid på å ringe rundt i NAV-systemet og sende

pasientopplysninger på disketter i posten, felte jeg en tåre. Jeg gremmes når jeg tenker på all tiden og alle frustrasjonene som kunne vært spart hvis man bare tok i bruk de løsningene som allerede finnes for å kommunisere helseopplysninger over nett. Sikkerheten er ikke god nok, har vi hørt. I mellomtiden har vi i mange år flyttet pengebeløp, betalt regninger og levert inn selvangivelsen via bankID og minID. Personvernet må vernes enda mer, har vi hørt. I mellomtiden har fastlegene fortsatt å sende disketter i posten.

Helsetjenester som vi egentlig kunne ha gjort via selvbetjening på nett, blir til kronglete operasjoner over telefon, brev og telefaks. Det er den dyreste måten å hjelpe innbyggere og pasienter på. Skulle du være så uheldig å flytte, må du belage deg på noen merkelig runder over telefon for å bytte helsestasjon. Den gamle helsestasjonen må fysisk sende barnets helsekort til den nye helsestasjonen, fikk jeg høre.

Og da vi trodde det hadde blitt så lett å bytte fastlege på nett, så viser det seg jammen at en diskett er involvert i den prosessen også. Det tar 14 dager fra du bytter fastlege på nett til din nye fastlege vet at du er pasient hos henne eller ham. Disketten må jo rekke å komme frem! Og for hver fastlege jeg bytter til, har jeg en mistanke om at jeg begynner på blanke ark. Ser den nye fastlegen det den forrige fastlegen noterte? Hva står egentlig i journalen min? Hvis min private, papirbaserte legemappe brenner opp eller forsvinner i flyttelasset, er det noen i helsevesenet som har en kopi av pasientjournalen min? Hvorfor kan jeg ikke logge inn i min egen pasientjournal? Hvorfor er mine egne helsedata så fragmenterte og spredt mellom ulike institusjoner?

I Danmark, Sverige og USA kan mine venner allerede sjekke sine elektroniske pasientjournaler. I 11 år har vi ventet på at den supersikre eID skulle komme på plass, slik at helseopplysninger kunne flyttes på nett. Ifølge Justisdepartementet må vi smøre oss med enda mer tålmodighet, minst til 2013. Eller vent, det finnes en mulighet, leser jeg på nett. De som har Norsk Tipping-spillekort har allerede tilgang til Buypass ID og kan logge inn på Helsenorge.no. Aldri hadde jeg forestilt meg at tipping skulle gi meg helseinnsyn. Eller som en fyr skrev på Twitter: For å kunne signere Lånekasse-papirer må du ha tippeskort. Paradoksens tid er ikke forbi i eNorge.

Men heldigvis finnes det lysglimt. Kreftforeningen krever en «egenjournal» der pasientene kan få innsyn i sine egne pasientdata. De ønsker å finne en bedre balanse mellom personvern og helsedata. De vil sette pasientens behov i sentrum, ikke systemets behov. Og de sier at teknologi ikke er målet i seg selv, men et virkemiddel for å hjelpe pasientene. Og smart nok har Kreftforeningen ansatt en egen ehelse-ansvarlig.

Det liker jeg å høre. Derfor håper jeg enda flere innenfor helsesektoren følger Kreftforenings eksempel. Nylig arrangerte de *Oslo Health Challenge*, en «hackaton» eller idémyldringskonferanse for å lage nye apper som kan komme kreftpasienter til gode.

Mitt digitale helsetips – det er blodtrykkssdempende å kvitte seg med helsediskettene og gi norske pasientene mulighet for digital selvbetjening.

Bente Kalsnes